

Narva-Jõesuu linn. Auvere külas asuva Õlithase maa-ala üldplaneeringut muutva detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu protokoll

Toimumise koht: Vaivara Vallamaja, Pargi tn 2, Sinimäe alevik

Toimumise aeg: 10.00 – 12.05

Protokollija: Alan Paas (eesti Energia AS)

Osalejate nimekiri: lisatud eraldi.

Arutelu käik

Olga Godunova (Narva-Jõesuu Linnavalitsus, planeeringuspetsialist): Tere tulemast. Täna oleme kogunenud siia, et arutada üldplaneeringut muutva Auvere külas Õlithase maa-ala detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi. Tutvustan meie päevakava ja käitumisreegleid:

- Alustame avalikustamisel laekunud muutmissetpanekutega ning siis saate esitada oma küsimused.
- Arutelu protokollitakse.
- Tuleb säilitada rahu ja olla viisakas.
- Arutelu jooksul tuleb põhjendada oma arvamust ning igaüks nimetab oma nime enne oma sõnavõttu.

Meil peaks kuluma 2 tundi. Ametlikult arutelu toimub riigikeeles ehk eesti keeles. Vajadusel saame teha mitteametliku tõlke.

Vladimir Mirotvortsev (Eesti Looduskaitsekeskselts, Sillamäe osakonna auesimees): Kas protokoll tõlgitakse vene keelde?

Olga Godunova: Ei.

Vladimir Mirotvortsev: Palume tõlkida. Meil on olemas vastav kokkulepe Eesti Energiaga 2014. aastast. Kas Eesti Energia on vastu? 2014. aastal saadeti meile tollal vene keeles.

Mart Proos (Enefit Energiatootmine AS, juhatuse esimees): Arvan, et protokoll tõlkimine pole probleemiks.

Olga Godunova: Meie arutelu ametlikuks keeleks on eesti keel. Vajadusel anname mitteametliku tõlke.

Tutvustan planeeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostajaid. Planeerimisspetsialistik on Kaur Lass. Keskkonnamõju hindamise ekspert on Juhan Ruut. Kokku laekus avalikustamise käigus praeguse seisuga viis kirjaliku seisukohta, ettepanekut või valet. Alustame nende ülevaatusega. Esimesena võtab sõna Kaur Lass.

Kaur Lass (OÜ Head): Tere kõigile. Planeering ise on algatatud 2010. aasta oktoobris. Seda menetletakse eelmise planeerimisseaduse alusel. 2015. aastal jõustus uus praegu kehtiv planeerimisseadus. Vana seaduse järgi said kodanikud esitada vastuväiteid ja ettepanekuid.

Uue seaduse järgi saab esitada arvamusi. Vana seadus tagab seega isegi paremad kaasa rääkimise võimalused.

Planeering võeti vastu selle aasta veebruaris. Planeering käsitleb ca 424 hektarit Eesti Energia maa ala, kus täna on olemas energiatootmine ja osad õlitehased. Lisaks luuakse võimalus luua kuni 4 uut õlitehast. Energiatootmise osas on selle planeeringu koostamise käigus toimunud energia tootmise mahtude vähenemine planeeringualal. Vaatame järgnevalt 4 märkust, mis käsitlevad keskkonnamõju hindamise teemat. Neid tutvustab Juhan Ruut.

Juhan Ruut (OÜ Hendrikson & Ko): Alustuseks ülevaade protsessist rõhuasetusega keskkonnamõju hindamisele. Hendrikson ja Ko on ametlikult kaasatud 2014. aasta keskelt, mil toimus juhteksperdi vahetus. Enne seda oli keskkonnamõtjude hindajaks Pöyry koostöös Entec Eesti Osaühinguga. Algne keskkonnamõju hindamise programm kiideti heaks 2011. aastal. Arvestati piiriülese mõju võimalikku esinemist, mis küll keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) tegemise käigus kinnitust ei leidnud. Viimane kommunikatsioon Soomega oli Keskkonnaministeeriumil 2016. aasta alguses, kui edastati täiendatud KSH aruande olulisemad väljavõtted. Soome poolt vastust ei järgnenud. Keskkonnaministeeriumi saadetud kirjast lähtudes võib lugeda protsessi lõpetatuks. Kaur viitas varasemale seadusandlusele. Keskkonnamõju hindamise algatamise ajal oli järelevalvajaks Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse mõttes Keskkonnaministeerium. Vana protseduuri järgimist on Keskkonnaministeerium ka omalt poolt kinnitanud. 2014. aasta veebruaris avalikul arutelul osalesin ka mina. Siin oli väga palju rahvast. Tagasiside oli väga elav. Tollal vastutasin õhusaaste teemade eest. Siin oli päris palju kaebusi soomlaste tehtud õhumodelleerimisele. Tegid seda Soome meteoroloogiainstituudi eksperdid kasutades oma andmeid. Esialgses aruandes oli ka palju tõlkeprobleeme, sest aruanne valmis inglise keeles ja tõlgiti eesti keelde. Ent Pöyry hindamismeeskonna ülesanne oli ka praegusest keerulisem, kuna Eesti Energia võttis vastu teatud otsused energiatootmise vähendamise osas alles 2014. aasta suvel, mis puudutab nende investeerimisplaane: nad otsustasid, et ei avata teist 300 megavatist Auvere elektrijaama, samuti sai paika ajakava vanade energiablokkide sulgemiseks. See võimaldas üles ehitada sellise kontseptsiooni, kus oli selge, et nelja uue Enefit 280 tehase rajamine ei põhjusta põlevkivi kasutamise tervikkoguste suurenemist. Kõikides valdkondades selgus, et uute Enefit tehaste rajamine ei põhjusta täiendavaid heitmeid ja mõju kui energiatootmine samal ajal väheneb. Samadele järeldustele on jõutud Eesti Energiamaajanduse Arengukava 2030+ (edaspidi ENMAK) keskkonnamõju hindamises. ENMAK 2030 koostati 2013-2014. aastal ja võeti vastu 2017. aastal.

Kui Hendrikson ja KO 2014. aastal keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi üle võttis, kiideti heaks KSH programmi muudatus. Sealjuures arvestati avalikkuse tagasisidet ja selle alusel tehti Pöyry aruanne põhjalikult ümber. Tööst jäi muutmatul kujul alles vaid jahutusvee modelleerimine. Arvestades Eesti Energia otsuseid oli võimalik oluliselt lihtsamalt

ja selgemalt võrrelda juba välja antud loa tingimusi ehk olemasolevat situatsiooni ning kavandatavat tegevust.

Enefit140 avariiküünalde töö võis põhjustada lõhnaäiringuid Sillamäel. Olid sagedased lõhnakaebused. Keskkonnaministeerium tegi rasteruuringu lõhnaprobleemide uurimiseks ning leiti, et probleemide põhjustajaks oli Eesti Energia ja Sillamäe sadam. Eesti Energia koostas vastava lõhnaäiringute vähendamise kava avariiküünalde rekonstrueerimiseks, mis viidi lõpule 2016. aastal. Lõhnaäiringute ulatus on seejärel oluliselt vähenenud.

Põlevkiviõli tootmises tekkivad tuhajäätmel ei vaja erikäitlust, saab kasutada senist tuha käitluslahendust. Enefit jaamadega stsenaariumites tekkiv tuhakogus on väiksem võrreldes olemasolevate stsenaariumite tuhakogusega. Samamoodi on ka kõikide teiste mõjudega, mis on seotud põlevkivi kasutusega - kuna väheneb üldine põlevkivi kasutus Eesti Energia kompleksis võrreldes seni välja antud lubadega, siis on vastavalt väiksem ka põlevkivi kasutusega seotud keskkonnamõju, sh mõju inimeste tervisele. Põlevkivisektori terviseuuringu esimesed tulemused avaldati 2014. aastal ja selles kinnitati järeldust, et Ida-Virumaa elanike tervis on halvem kui teistes Eesti piirkondades. Kuid kavandatav tegevus ei suurenda põlevkivi kogukasutust ja Enefit 280 seadmed on väiksema saastekoormusega kui Enefit 140 seadmed või põlevkivi otsepõletamine, seetõttu saab järeldada, et elanike tervis kavandatava tegevuse tõttu ei halvene. ENMAKi 2030+ mõjude hindamise käigus on leitud, et koos põlevkivi otsepõletamise vähendamisega, kuni 7 põlevkiviõli tootmiseseadme lisandumisega ja muude energiamajanduses rakendatavate meetmete tulemusena väheneb energiasektori mõju tervisele ligikaudu kahekordselt (täpsustus protokollis koostamisel: detailplaneeringu KSH aruandes on näitena toodud ülipeente tahkete osakeste põhjustatud aastakeskmise varajaste surmade arvu ligikaudu kahekordsele vähenemine Ida-Virumaal, seejuures elektrienergia ja põlevkiviõli tootmises on vähenemine kokku ca 40 %).

Tervisemõjude osas koostas pöördumise Kalle Norma. Eelneva ülevaatega olen tema kirjale põhiosas juba vastuse andnud. Mis puudutab täiendavate uuringute tegemise vajadust - KSH aruandest tuleneb, et uute Enefit 280 tehaste tõttu ei teki varasemaga võrreldes täiendavat keskkonnamõju, seetõttu ei ole täiendavate terviseuuringute tegemine seoses kavandatava tegevusega põhjendatud. Kuid see ei tähenda, et Eesti riik ei võiks terviseuuringuid teha.

Võtame järgmise avalikustamisel laekunud kirja, selle esitas Eesti Looduskaitse Selts. Olete esimeses 8 punktis viidanud puudustele KSH aruandes, kuid kõikide küsimuste osas on KSH aruande tekstis juba praegu vastused olemas. Ma ei hakka siinkohal konkreetsetele kohtadele aruandes viitama, seda teen kirjalikus vastuses. Teie küsimusele tervise uuringutest olen juba eelnevalt lühidalt vastanud. Mis puudutab 9. punkti, kas siin on olemas korruptiivne süsteem? Võib olla soovite seda täpsustada, kuid ma ise pole tunnetanud, et keegi oleks proovinud mõjutada minu iseseisvust ja objektiivsust eksperdina.

Vladimir Mirotvortsev: Kas võin kohe täpsustada?

Kaur Lass: Lühidalt palun.

Vladimir Mirotvortsev: Oleme teinud koostööd Eesti Energiaga aastast 2010. Vaatamata juhatuse ja ettevõtte nime vahetumisele jäävad probleemid samaks. Olen korduvalt viidanud Virumaa elanikkonna bioloogilisele monitooringule, mis viidi läbi tolle aja parimate Euroopa ja Venemaa teadlaste abil. Viisime 1980. aastatel läbi uuringud elanikkonna kohta (bioloogilised substraadid), kus elektrijaamade läheduses elavad inimesed viidi kuuks ajaks Venemaale, Taškenti ja mujale. Jälgisime, kuidas muutub toksiliste ainete sisaldus. Uuringu tulemusena langes bioloogilise substraadi tase keskmistele näitajatele. Oleme pidevas elektrijaamade ja nüüd õlitehaste heitmete mõjualas. Koormust pidevalt suurendatakse. Sillamäe enda TSK töötab samuti põlevkivil. Palju on viimastel aastatel ära tehtud, kuid probleemid on jäänud.

Põlevkiviõli ei ole võimalik kasutada tavatingimustes, kodustes tingimustes selle toksilisuse tõttu. Tsisternide avamisel on tehtud uuringud. Vesiniksulfiidi kontsentratsioonid ületavad norme sadu kordi. Seda toodet ei tohi tehastest välja lasta. Sellepärast kirjutangi, et õlil puudub sertifikaat selle vastavuse kohta keskkonnanõuetele. See on riigi ülesanne. Kõikidel ettevõtetel peaks olema kehtestatud standard õli lendumise piiramise kohta. Praegu koormust suurendatakse ning me räägime alles teisest Enefiti õlitehasest. Sinimäe piima näitajad on kümme korda suuremad. Sureme siin kõik ära.

Nõus, et Pöyry ja Hendriksoni aruandeid ei anna võrrelda. Hendriksoni aruanne on palju parem aruanne. Kuid meil on toimunud kohtumised Eesti Energiaga 2011. aastast. Kõik KSH ja KMH aruanded tuleb tõlkida vene keelde. Kogu viimane KSH aruanne tuleb tõlkida vene keelde, meil on olemas vastavad kirjad. Kahtlustame, et tegutseb bürokraatlik-korruptiivne skeem vaatamata sellele, et tegemist on riigi ettevõttega. Meil on arusaamatu, miks nende probleemidega ei tegeleta.

Juhan Ruut: Ma ei teadnud, et on olemas kokkulepe Eesti Energiaga. Arvan, et see ei oma enam tähendust, peamine on see, et saite oma probleemi esitada.

Vladimir Mirotvortsev: Juba esitasingi. 2014. aastal sõlmitud kokkulepe kehtib. On olemas protokoll. Oleme vanemast põlvkonnast. Sillamäel on olemas ka noored inimesed. Nii pealiskaudne ülevaade haigestumisest mind ei rahulda. See peaks olema konkreetne, peaksid olema seosed toksikoloogiaga, kantserogeensusega. 2011. aastal viisime Tartu uurijatega läbi uuringu. Kogu Ida-Sillamäe elanikkond jääb põlevkiviõli heitmete mõjupiirkonna alla. Töötasime välja pidevseire programmi õhu jaoks. Pidevmonitooringu jaam peab olema rajatud. Mina seda aruandes ei näinud. Mina nimetasin ainult teatud punktid, ei hakanud kõiki 29 punkti välja tooma. Võtke ise materjalid aastast 2014. See on kõik sama.

Täna Juhana Ruutu aruande parendamise eest. See on nüüd vähemalt palju selgem ja omavahel paremini seotud. Isegi minu poolt tuuleroosi on ära kasutatud.

Palun seletage, miks on korstnad 80 meetrit kõrged?

Juhan Ruut: See on tehnoloogiat puudutav küsimus.

Vladimir Mirotvortsev: Aga kuhu jääb ökoloogia? Kas teate miks oli nõukogude ajal korstnate pikkus 150 meetrit? Isegi 250 meetrit. Sest heide jõuab Soomeni. Sellepärast on suurem osa korstnaid lühemaks lõigatud. On olemas vastav dokument. Palun Eesti Energiat oma kokkuleppeid täita.

Juhan Ruut: Kokkulepete täitmise küsimus tuleb suunata Eesti Energiale. Mis puudutab seirejaama. 2014. aasta aruandes oli seirejaam tõepoolest ette nähtud. Erinevad osapooled tegid analüüsi ning leidsid, et otstarbekas on seirejaam teha Sinimäele. Seirejaam alustas tööd 2017. aastal, seetõttu on KSH aruandest vastav keskkonnatingimus ka praeguseks välja võetud.

Vladimir Mirotvortsev: Vaadake uuringuid hajumise kohta. Sillamäe seirejaam asub sadama lähedal.

Juhan Ruut: Kas soovite panna veel ühe seirejaama?

Vladimir Mirotvortsev: Jah.

Juhan Ruut: Nagu ütlesin, on olukord paranenud. Keskkonnaministeerium kavatseb korrata rasteranalüüsi.

Vladimir Mirotvortsev: Selle meetoodika oli vale.

Juhan Ruut: Tegemist on lõhna organoleptilise analüüsiga, mis minu hinnangul on kasutatavatest meetoditest kõige objektiivsem. 2012-2013. aastal olid teie kaebused tõepoolest põhjendatud, kuid olukord on muutunud – Eesti Energia rakendas lõhnaainete vähendamise programmis ette nähtud tegevused.

Vladimir Mirotvortsev: Kui palju on selle programmi alusel väljaminekuid tehtud. Oli ettenähtud seitseteist miljonit.

Mart Proos: Kõik investeeringud, mis on tehtud õhukvaliteedi parandamiseks ehk heitmete vähendamiseks puudutab elektrijaamade, DeSox plokkide, lõhnaäiringuid ja nii edasi, on umbes 1,2 miljardit eurot, mis on tehtud viimase kümnendiga. Mis puudutab lõhnaäiringu programmi, mis koostati 2014. aastal, siis selle raames on praeguseks kulutatud 4 miljonit eurot.

Vladimir Mirotvortsev: Seda on vähe.

Juhan Ruut: Keskkonnaamet on leidnud, et see programm on täidetud.

Vladimir Mirotvortsev: Kas on olemas vastav akt?

Juhan Ruut: Võime seda hiljem arutada. Saan teist nüüd paremini aru.

Marina Boržitskaja (Eesti Looduskaitse Selts): Te rääkisite palju menetlustest. Kas on õiguspärane kehtestada detailplaneering ilma tööprojektita. Kas tööprojekt, tehnoloogiline projekt on olemas ja mitmele õlitehasele on see olemas?

Juhan Ruut: Detailplaneeringu jaoks pole tööprojekti vaja. Tööprojekt koostatakse detailplaneeringu põhjal, mitte vastupidi. Olemasoleva Enefit 280 tehase põhjal võib saada vajalikud andmed.

Kaur Lass: Eesti õigusaktide järgi on detailplaneering tööprojekti aluseks. Seaduse järgi peab planeerimine eelnema projekteerimisele. Tööprojekti alusel viiakse vajadusel läbi keskkonnamõjude hindamine ehk KMH.

Juhan Ruut: Hindamise aluseks on võetud, et uute Enefitide parameetrid, sh keskkonnanõuete osas, vastavad olemasolevale õlitehasele või on sellest paremad.

Marina Boržitskaja: Seda ma tahtsingi teada, kas on parem ja mis on parem.

Juhan Ruut: Ma ei saa täpset paremust selgitada. Hindamise andmete aluseks on olemasolev Enefit 280 ja lähtume, et uus saab olla sellest parem.

Marina Boržitskaja: Oletame, et mõjud on sellised, nagu on võimalik prognoosida olemasoleva Enefit 280 töö põhjal. Kas on tehtud konkreetsed uuringud olemasolevatel käitistel õhuheitmete jaoks? Kuidas konkreetne hinnang läbi viidi.

Juhan Ruut: On olemas pidevmonitooring.

Marina Boržitskaja: Ehk andmed on olemas ja te olete nendega arvestanud?

Juhan Ruut: Jah, nendega on arvestatud.

Marina Boržitskaja: Kõige ebameeldivam aine on aldehüüdide heide. Kas selle heitmed on eraldi välja toodud?

Juhan Ruut: Ma kahjuks kohe ei mäleta. Kas Eesti Energia oskab öelda?

Vladimir Mirotvortsev: Kas iga käitise puhul on selle osakaal välja arvatud?

Juhan Ruut: Nagu ma mäletan, siis Enefit 280 heites aldehüüde pole.

Marina Boržitskaja: Nii Tartu kui Tallinna Tehnikaülikooli uuringus on aldehüüdid välja toodud.

Juhan Ruut: Ma jätan selle meelde ja vaatan üle.

Marina Boržitskaja: Millised on edasised plaanid Enefit 280 osas? Millal toimuvad peatumised?

Mart Proos: Praegu töötab Enefit 280 enda graafikus nagu ootasime juba 2015. aastal. Kasutame rohkem põlevkivi kui kavatsesime. Tehase töö on kõrgem kui eelmisel või üle-eelmisel aastal.

Marina Boržitskaja: Kas see sõltub lepingust?

Mart Proos: Leping on tehtud kogu kogusele. Lepingu tõttu peatumisi ei tule.

Marina Boržitskaja: Millal algab teise ploki töö?

Mart Proos: Tahame saada investeerimisotsuse selle aasta lõpuks. Teise tehase toodang tuleb kõige varasemalt 2023. aastal.

Marina Boržitskaja: Kui suur osakaal on elektritootmisel?

Mart Proos: Selles regioonis on 11 energiaplokki, sealhulgas Auvere, Eesti Elektriijaamal 8 plokki ja Balti Elektriijaamal 2. Viis plokki on konserveeritud. Kaks plokki suletakse järgmise aasta esimesel kvartalil. Ülejäänud DeSox vanad plokid töötavad ainult talveajal.

Marina Boržitskaja: Kui palju jääb plokke töösse?

Mart Proos: 1 plokk BEJ ja 2 EEJ. Edaspidi töötame vaid 3 plokiga CFB. Kui nõudlus on kõrgem, lülitame sisse.

Marina Boržitskaja: Kas koormus suureneb öösel?

Mart Proos: Ei, töötame pideva graafikuga.

Marina Boržitskaja: Kas on võimalik koormust reguleerida talveajal, seda vähendada? Lõhnahäiringud on talvel halvemad.

Mart Proos: Kui tehas töötab ühtse graafikuga on heitmed väiksemad.

Marina Boržitskaja: Kuidas te vähendate heitmeid?

Mart Proos: Meil on püsimonitooring.

Marina Boržitskaja: See on üldine mõiste. Mida see tähendab? Kas teil käib keegi eraldi mõõtmata, on olemas mõõteseadmed?

Mart Proos: Meil on mõõteseadmed väljuvatele heitmetele.

Marina Boržitskaja: Millistele ainetele?

Dmitri Lipatov (Enefit Energiatootmine AS, juhatuse liige): Tolmuheitmetele, Co, NOx ja SO₂-le. Uuele seadmele. Vanal seadmel on ka benseenile.

Marina Boržitskaja: Kes kontrollib ümbruskonna heitmeid?

Dmitri Lipatov: Sinimäel asuv seirejaam.

Marina Boržitskaja: Keskkonnaametilt te eraldi mõõtmisi ei telli?

Dmitri Lipatov: Keskkonnaamet käib mõõtmata oma programmi järgi. Meie ei tea, millal.

Marina Boržitskaja: Kas teil on olemas vastavad andmed?

Dmitri Lipatov: Keskkonnaamet käib kord kvartalis mõõtmata. Meil pole võimalik nende mõõtmisi kooskõlastada.

Vadim Orlov (Eesti Looduskaitse Selts): Kas monitooring arvestab metsade raiumisega? Eelmisel aastal oli rekordilised metsaraie näitajad, sealhulgas Ida-Virumaal. Tervisenäitajad on ilmselgelt vähenenud, kuna metsaraie on suurenenud. Atmosfäär ei puhastu ilmselgelt piisavalt.

Juhan Ruut: Meil on monitooringu süsteem, mis arvestab heitmete muutumisi.

Vadim Orlov: Aga praegu me räägime looduskaitsealadest.

Juhan Ruut: Modelleerimine ei arvesta metsaraiega, kuna viimase puhul on tegemist mikrotasandiga. Metoodiliselt pole see võimalik, kuid meil on seirejaamade süsteem. Seega

on meil võimalik jälgida muutusi õhu kvaliteedis ja teha modelleerimise põhjal prognoose, kuidas kavandatava tegevuse tõttu õhusaastekoormus muutuda võib.

Vadim Orlov: Me ei räägi enam tervisest vaid ökoloogiast. Mis on muutunud näiteks taimestikus?

Juhan Ruut: Hindame olulisi mõjusid, sealhulgas mõjusid taimestikule. Auvere kõrval asub Natura2000 ala taimestiku kaitseks. Olen võtnud arvamusi ülikoolilt, spetsialistidel ja küsinud, kuidas heide mõjutab taimestikku. On vastatud, et ei mõjuta. Olen võtnud ekspertarvamusi ja mina ei kahtle nende hinnangus.

Olga Godunova: Meil on jäänud umbes 30 minutit.

Juhan Ruut: Kas lisaks Sillamäele on kellelgi küsimusi? Kas keegi soovib enne Keskkonnaministeeriumi märkuste arutamist midagi küsida?

Vladimir Mirotvortsev: Millal hakkavad tekkima nõuded põlevkiviõli standardile? Kes tegeleb sellega? Põlevkiviõli ei tohi turule tuua, kuna see on ülitoksiline.

Juhan Ruut: Hetkel pole riiklikku standardit või sertifikaati.

Vladimir Mirotvortsev: Millal tekib? Kes tegeleb sellega? Kui mitte Eestis, siis võib olla on vaja Euroopa Liidu abi. Sellise vesiniksulfiidi kogusega toodet ei saa turule tuua. See on äärmiselt toksiline.

Dmitri Lipatov: On olemas meie ettevõtte sisemine standard ja toodame vastavalt sellele. Kõik vajalikud nõuded on seal kirjeldatud. KN-kood on ülemaailmne, kus on samuti nõuded olemas. KN-nomenklatuuri võib inglisekeelsena lahti teha ja vaadata, millisele nõudele meie toode peab vastama. Igale partiile antakse ohutuse sertifikaat. Võtame selle tuvastamiseks proove. Vesiniksulfiid on meie tootes olemas, kuid selle sisaldus on 4 ppm ehk 4 milligrammi tonnis. Seda näitajat meie toodet ei ületa.

Omal ajal oli probleeme toore bensiiniga. Lenduvate ühendite sisaldus selles oli võrdlemisi kõrge. 2017. a ehitasime bensiinipuhastamise seadme. Vesiniksulfiitide sisaldust vähendatakse nullini. Merkaptaanide sisaldus on samuti vähenenud. Jäänud on probleem bensiiniga. Seda hoiustatakse eraldi laos. Programm näeb ette VRU seadme ehitist. Alates 2014. aastast oleme investeerinud 4 miljonit eurot. Tuleb arvestada, et uus 2012. aastal rajatud Enefit ehitati uute standardite järgi võrreldes vanade Enefitidega. Lõhnaprobleemid esinevad vanades õlitehastes. Töötame nende kallal.

Vladimir Mirotvortsev: Soovime, et uue Enefiti jaoks viidaks sisse vajalikud meetmed. Miks on korstnate kõrgus 85 meetrit Enefitis?

Dmitri Lipatov: Oleme oluliselt vähendanud heitmete suurust, madalamad korstnad olid vajalikud uute puhastusseadmete paigaldamise tõttu.

Galina Štšerbokova (Eesti Looduskaitse Selts): Millised on ettepanekud Sillamäe linna poolt?

Juhan Ruut: On kaks ettepanekut. Esimene on pidevmonitooringu jaam, mida oleme juba arutanud. Oleme leidnud, et jaam tuleb Sinimäele. Kui rasteruuringust selguvad täiendavad meetmed, võime arutada täiendavaid meetmeid. Teine märkus puudutab seda, miks ei kooskõlasta Narva-Jõesuu ja Eesti Energia oma tegevust Sillamäe Linnavalitsusega. Jätan need küsimused Kaurile. Kui lubate, käsitlen nüüd Keskkonnaministeeriumi märkusi. Kokku on neid 27, eelkõige tuleb nende alusel aruande sisu täpsustada. Üks küsimus on kasvuhoonegaaside heite hindamine igas stsenaariumis. Olen seisukohal, et uusi kasvuhoonegaaside mõju hindamisi pole vaja teha. ENMAKi KSHs on kõik vajalik olemas. Teine märkus puudutab stsenaariumites arvestamist, et Eesti Energia saab kaevandada maksimaalselt 15 miljonit tonni põlevkivi aastas. Ka Keskkonnaametilt tuli kiri, kus olid märkused aruande sisu täpsustamiseks.

Annan nüüd sõna Kaur Lassile Sillamäe Linnavalitsuse ja Maanteeameti kirjadele vastamiseks.

Kaur Lass: Vastan sellele, miks Narva-Jõesuu ja Eesti Energia ei kooskõlasta tegevust Sillamäega. Eesti seadusandluses on selgelt öeldud, kellega planeeringud ja projektid kooskõlastatakse. Naaberomavalitsus ei ole siin loetelus ja omavalitsusel ei ole õigust lisakooskõlastusi oma tahte järgi määrata. Sillamäe Linnavalitsus on naaberomavalitsus ja kooskõlastamise nõudel ei ole seega õiguslikku alust. Alati saab Sillamäe Linnavalitsust aga menetlusest teavitada.

Maanteeameti ettepanekud on pigem korrektuurid, täiendused. Märkused puudutavad näiteks seda, et tee nimetuse viide tuleb ümber muuta, sanitaarkaitsevööndi mõiste eemaldada, sest need on muutunud riigi tasandil. Teede projekteerimise kulusid ei soovi Maanteeamet kanda ning palub lisada seletuskirja, et need kannab Eesti Energia. See vihje oli tegelikult varem planeeringus olemas aga lisasime nende sõnastuse. Tehnilistele tingimustele tuleb saada kooskõlastus, lisame ka selle planeeringusse. Kokkuvõttes on selge, et Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaameti ja Maanteeameti märkuste põhjal tuleb KSH aruannet ja detailplaneeringut täiendada.

Kas Sillamäe Linnavalitsus jääb oma seisukohtade juurde?

Aleksei Stepanov: Järgmisel nädalal kohtume Enefit Energiatootmine esindajatega.

Kaur Lass: Teavitage Narva-Jõesuu linnavalitsust kirjalikult, kui peaksite oma seisukohad tagasi võtma. Kas Sillamäe Eesti Looduskaitse Selts jääb oma seisukohtade juurde?

Vladimir Mirotvortsev: Ootame tõlget, siis anname vastuse.

Marina Boržitskaja: Öelge palun, kas Narvalt, Narva-Jõesuult on tulnud ettepanekuid muutmiseks?

Olga Godunova: Narvalt mitte, Narva-Jõesuult on tulnud. Töötame selle kallal.

Marina Boržitskaja: Milles need ettepanekud seisnevad?

Andrei Kuzmin (Narva-Jõesuu heakorratööde koordinaator): Olen kõigega nõus, mida olete (Eesti Looduskaitse Selts Sillamäe osakond) varem öelnud. Seirejaam peab edastama andmed käitise tehnilisele meeskonnale, kes peaks kohe tegutsema hakkama. Muidu pole sellel mõtet. Käitaja peab ise aru saama, et tuleb kiiresti reageerida.

Marina Boržitskaja: Kas Narva on esitanud oma seisukohti?

Olga Godunova: Ei ole.

Marina Boržitskaja: Kuidas lahendatakse probleem põlevkiviõli lekkimisega, näiteks põlevkiviõli ümbervalamisel. Kas tsisterne pestakse?

Dmitri Lipatov: Meil on 3 VRU süsteemi. Tsisterne ei pesta, kui kasutame sama põlevkiviõli toodangut. Erinevalt nõukogude ajast ei toimu enam valamist n-õ silma järgi, vaid automaatselt.

Marina Boržitskaja: Järelikult on kõik samaks jäänud. Tulge vaadake tsisternide veeremeid.

Dmitri Lipatov: Hetkel ei toimu möödavalamisi tsisternidest. Täiesti välistada seda siiski ei saa, ei mina ega teie.

Vadim Orlov: Seirejaam ütleb, et lõhnapiirangud on ületatud, kuid käitaja väidab, et lõhna põhjust pole võimalik tuvastada.

Dmitri Lipatov: Vajadusel reageerime situatsioonile kiiresti.

Galina Štšerbokova: Kas öösel erineb lõhna tase päevasest?

Dmitri Lipatov: Ei.

Galina Štšerbokova: Öösiti on lõhn väljakannatamatu.

Vadim Orlov: 20. kuupäeval sõitsin Narvast Narva-Jõesuusse. Oli lõunatuul Auvere suunast. Lõhna oli tunda kuigi aknad olid kinni.

Marina Boržitskaja: Peaks uurima ka transpordist tulenevat saastamise mõju.

Juhan Ruut: Transpordi mõjusid on KSH aruandes arvestatud.

Marina Boržitskaja: Me tugineme faktilisele olukorrale. Tsisternidest tuleb lõhnareostust. Kas on võimalik transpordi uuringud KSH aruandesse lisada? Või et eelnevalt mainitud lõhnauuringute käigus tsisternide panust hinnatakse.

Juhan Ruut: Võin teha Keskkonnaministeeriumile ettepaneku tsisternide teema lõhnauuringu programmi lisada.

Olga Godunova: Meie aeg hakkab lõppema. Kas keegi soovib veel sõna võtta?

Kaur Lassi: Detailplaneeringut tuleb nüüd avalikustamise tulemusel veel korrigeerida. KSH aruandest võivad ka tulla täiendamise vajadused detailplaneeringusse. Kui detailplaneering ja KSH aruanne on täiendatud, siis protsess jätkub sellega, et need lähevad Rahandusministeeriumile järelevalve teostamiseks. Pärast Rahandusministeeriumi heakskiitu planeeringule tuleb see tagasi Narva-Jõesuule kehtestamise otsuse tegemiseks.

Olga Godunova: Saadame kirjalikud vastused kõigile, kes on need esitanud.

Kaur Lassi: Kui küsimusi pole, lõpetame. Protokoll lisatakse hiljem omavalitsuse kodulehele.